

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ 6 дин.
 ЗА ПОЛА ГОДИНЕ 3 дин.
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте Претилату ваља сласти унутрњом на општински суд а све кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ БУЏЕТСКЕ КОМИСИЈЕ

по проучењу судског пројекта за општински буџет 1889.

Одбору београдске општине

Комисија, која је одређена одбором ове општине, да прегледа буџет за ову рачунску 188⁸/₁₀₀ годину, свршила је преглед, па сада јој је част да овоме одбору поднесе свој извештај.

I. По члану 38. закона о општинама и општинским властима, општински буџет саставља општински суд, њега по 2. тачци члана 65. истог закона, прегледа измењује и одобрава општински одбор, и тако састављени буџет општина у почетку рачунске године по 3. алинеји чл. 78. подноси на одобрење министру финансије.

Рачунска година по §. 13. закона о буџету рачуна се од 1. Новембра једне, до 1. Новембра идуће године; по томе буџет општинским судом састављен и одбором прегледан, требао је да буде министру поднесен још у Новембру прошле године.

Но у место тога, суд одбору поднаша на преглед буџет Фебруара ове године — дакле после три месеца доцније.

Овака практика судска, и кад се не би намерно упражњавала, сасвим је некоректна; јер по њој, док се буџет судом састави па одбором прегледа, и нај-после поднесе министру на одобрење, могло би се чекати за буџетом не само три но 4—5 па и више месеци

Па она је и штетна, да се не рече толико по саме општинске послове, који се њом у неред доводе, колико по материјалне општинске интересе, а и интересе грађана; јер се са оваквим задоцњавањем продужавају плаћања и оних расхода, који би се по новом буџету имали смањити, или сасвим укинути, а са грађана не би се скидали они прирези, којима су већ намирене потребе због које су уведени, и који се по закону од измирења не би смели више наплаћивати.

II. На сам пак буџет комисија је обратила нај-већу пажњу, те за то и поставила себи за задатак: да брижљиво потражи од суда материјала и објашњења, од појединих органа, те да га онаквог изведе, какав треба да је у ствари, с погледом на општинске потребе и приходе.

И на основу тог материјала и објашњења, у колико га је могла додати, она је нашла да у расходима има: 1, много позиција које су непотребне,

као што су оне за статистичко одељење, или које су постале излишне услед тога, што је престала она потреба, рад које је одређена, или што су послови, рад којих су више места установљена, такви, да се могу вршити и са мање персонала; те је потребно да се са свим укину или сведу на најнужнији број; и 2. да има и таквих позиција, које су, срањујући места за која су уведена, са местима н. пр. у државној служби, или код других завода, много плаћена, те да и њих треба смањити, како са ових разлога, тако и с тога, што код огромних и преких потреба које општина има да подмири, као што су плаћања за планове и друге радове око водовода, канализације, осветљења и ситуационог плана вароши Београда — преко је нужно на њима уштедити; иначе би морао пасти на грађане још један терет, те да се подмири све што треба.

Тако је комисија нашла да треба укинути из рачуна расхода места под бројеве 6, 7, 11, 20, 41, 55, 77, 93, 94, 95, 96 и 97 предложена расхода буџета и то:

1. Место судског рачуновође са платом од	3.050 динара
2. Место првог деловође одборског	2.500 «
3. Другог књиговође	300 «
4. Помоћника надзорника	1.500 «
5. Пољака	960 «
6. Додатак тројици лекара	1.250 «
7. Деловођи школског одбора	500 «
8. Додатак II. деловођи за службени део	500 «
9. Награде двојици разносача	288 «
10. Место шефа статистичког одељења	2.000 «
11. Место помоћника	1.200 «
12. Помоћника опсерваторији	500 «

А да се смањи број персонала и служиоца:

а., Од десеторице контролора под бр. 21. на њих седам са платом по 1.200 динара	8.400 «
и да имају 20% глобарине.	
б., Од десеторице мерача под бр. 25 на њих седам са платом по 864 дин.	6.048 «
в., Од шесторице писара под бр. 29 на њих пет са платом од 1.476 дин.	7.380 «
г., Од седморице надзорника под бр. 30 на њих шест са платом од	4.320 «
д., Од дванаесторице практиканата под бр. 31 на њих осморицу	7.104 «

б., Од петнајесторице служитеља под бр. 32, на њих десеторицу са платом по 60 дин.	7.200 динара
е., Од дванајесторице фењерџија под бр. 34 на њих десеторицу по 60 д.	7.200 «
ж., Од двојице чувара сењака под бр. 35 један по 50 дин. месечно	600 «
з., Од четворице чувара каменог мајдана под бр. 36 на једног по 50 дин. месечно	600 «
и., Од тројице служиоца на кланици под бр. 37 на њи двојицу по 50 дин. месечно	1.200 «
ј., Од тројице служиоца код баштована под бр. 38 на њих двојицу по 50 дин. месечно	1.200 «
к., Од двојице служиоца код пумпе под бр. 42, да буде један машинист са 90 дин. месечно	1.080 «

А да се уведу још ове нове позиције у расходу :

1., На плату судског и осталог персонала и служитеља, што ће се више издати за 5 месеци због задоцнења буџета	25.000 дин.
2., За планове и друге радове око водовода, канализације, осветлења и ситуационог плана вароши Београда	57.377,50 д.
3., На плату два друмска чувара који ће уједно бити и насипачи друмова, на место оних под бр. 36 у рачуну расхода, са платом 60 динара месечно	1.440 дин.
4., У место сто да се узму сто двадесет ноћних стражара по 60 дин. Позиције под бр. 64 и 65, за грађење старе и нове и грађење коцкасте калдрме, да се споје у једно и за све да се потроши	72.000*) « 125.000 «
Друге позиције и то :	
1., Плата члану благајнику под бр. 2, да се сведе на	4.000 «
у коју му се рачуна и додатак од 1.000 динара за управу са гробљем.	
2., Члану судском правнику под бр. 3 на	3.000 «
3., Четворици помоћника кметовских под бр. 4, по 2.500	10.000 «
4., Помоћнику кметов. за Палилуду под бр. 5	2.500 «
5., Деловођи одбора под бр. 8 без додатка на уређивање листа	1.800 «
6., Судском секретару под бр. 9	1.800 «
7., I-вом књиговођи под бр. 10 који ће бити код благајника	2.400 «
8., II-гом књиговођи код благајника под бр. 12 на	1.600 «
9., I-вом инжињеру под бр. 13 на	4.000 «
10., Двојици стенографа под бр. 17, по 720	1.440 «
11., Водовођи под бр. 18 на	1.500 «

*) Ако би се узели 120 по 60 дин. месечно, мора бити позиција 86.400.

Примедба Суда.

12., Надзорнику добара под бр. 19	1.440 дин.
13., Контролору за пијачну таксу под бр. 22	1.200 «
14., Главном контролору кантара при ђумруку под бр. 23	1.440 «
15., Четворици контролора кантарских под бр. 24 по 1.200	4.800 «
16., Контролору за водоноше под бр. 26, по 72 динара месечно	864 «
17., Општинском баштовану под број 27.	1.440 «
18., Двојици добошара под бр. 33 по 60 дин.	1.440 «
19., Двојици служиоца код водовође под бр. 39	1.440 «
20., Тројици пољака пешака под бр. 40, по 36 дин. месечно	1.296 «
21., Командиру пожарне чете под број 45.	1.440 «
22., Двојици старешина под бр. 46	1.680 «
23., Двадесеторици пожарника под бр. 46, по 62 дин. месечно	14.880 «
24., Седморици кочијаша под бр. 47, по 60 дин. месечно	5.040 «
25., За набавку разних пожарних справа под бр. 49	3.000 «
26., За храну коња пожарне чете под бр. 50	5.000 «
27., На издржавање породица умрлих општинских чиновника под бр. 59	1.920 «
28., За набавку палидрвца и платна, под 68	300 «
29., За набавку нових и оправку старих фењера под бр. 69	1.000 «
30., Школ. служиоцима под бр. 71.	16.200 «
31., За огрев канцеларија под бр. 79	2.500 «
32., Потребе за кланицу под бр. 84	900 «
33., Разне потребе за општинску расадницу под бр. 87	1.000 «
34., Одржање паркова под бр. 90	1.500 «
35., Награда уреднику под бр. 92	1.200 «
36., На ванредне и непредвиђене потребе издатака под бр. 98 да се сведе на	10.000 «

А остале позиције да остану онако како их је суд у буџету ставио.

Овако свдећи позиције расхода за општину је се уштедило тек оних 57.327,50 дин., за ону нову позицију; а свакојако би се уштедила и она сума од 25 000 динара, само да се је поднео буџет у своје време; јер са толико би се учинио издатак на персонал, служитеље и остало.

Да ли би се пак могла још већа уштеда учинити, то би имао да покаже писмени распоред рада, кога сада при суду нема; јер би се из њега могло увидити, на што је који од персонала и служиоца општинских употребљен, те би се према овоме могло оценити да ли од њих који није излишан. Осим тога он — распоред — је веома потребан и за правилно и брзо вршење општинских послова, но кад се остави да се сваки маже упоуребити те на овај, те на онај посао. За то је комисија мишљења: да се од стране одбора нарочито препоручи суду, да овакав распоред што пре састави и одбору на одобрење поднесе, те да се у суду по њему ради.

Чинећи ове примедбе комисија налази, да је некоректно од стране суда и што је у практику увео, да за по неке послове издаје плату поједином чиновнику или служиоцу на неке особене признанице, а не на општи платни списак; јер на овај начин често се може узети у службу неко на рачун неких мнимих послова, па да се тај издатак често провуче и неопажен. То не треба да буде у будуће.

Што се тиче рачуна прихода он није специјализан као што треба, јер су по неколико позиција уједно стављене, као што је н. пр. код позиције под бр. 66 где није одвојено: шта се добија од такса говеђих, шта од овчијих и шта од козијих. А и приход по мишљењу комисијском би могао бити већи, но што су неки од оних извора, који су означени под II., III., и IV., само да се је већа контрола била обратила на оне који су их наплаћивали. Неки од извора са свим су изостављени, као што је онај од новог гробља и песка, а неки су стављени у малој нифри, као што је такса од псетарине, фијакера и т. д. Колика би пак цифра од свега тога била пронаћиће се, кад се буде прегледао рачун, а комисија за преглед буџета то није могла чинити, једно, што би јој за то потребовало доста времена, а друго, што би било места приступању овоме раду тек онда, кад би рачун расхода био много већи, но што је приход, те би онда потребно било проналазити изворе и стављати веће позиције прихода у рачуну. Те потребе нема, јер сума прихода превазилази суму расхода; па с тога све означене позиције прихода треба оставити онаке као што су.

III. Према овоме, општински буџет за ову годину имао би да буде овакав, као што је комисија у овом под % свом нацрту саставила.

На закључку овог извештаја, комисија поред горњих напомена има одбору да саопшти и ту неправилност од стране суда: што је без одборске одлуке и лицитације, уступио под кирију један плац под број 37. прихода и што, кад је закуп о обали закључен са г. Миланом Јаношевићем, раскинуо, није поново под закуп дата, но је оставио да приход од ње под врло слабом, а можда и никаквом контролом, наплаћује једно лице од њених служитеља, те је због тога добијена, и од тог извора прихода унешена, врло мала сума.

Тако исто на суду стоји и та незаконитост: што је по 6. алинеји пом. чл. 78., дужан био закључити општинске рачуне најдаље за шест недеља по свршетку рачунске године, а он то није учинио до данас, — дакле ни после осамнајест недеља.

С тога треба позвати суд да то што пре предузме, иначе мора протећи година и више дана, док се то учини, а за то време може се општина знатно оштетити. Јер неполагање рачуна, осим тога што не даје знања о правим општинским изворима, може служити и као сретство прикривања правога стања имовног.

А пошто не вреди ни уговор о закупу имања под бр. 37., треба суд и њега да раскине, па да га јавном лицитацијом под закуп да. То треба да учини и са обалом, а против закупца Јаношевића, да предузме све мере којима би се наплатила од њега штета,

коју је проузроковао тиме, што своје обвезе по уговору није испуњавао.

Напоследку, комисија има приметити, да у рачуну расхода стоји сума под бр. 88, од 47.000 динара за издржавање сиротиње — а то је доста повелика сума; па како се с њоме као таквом може боље сиротињи помоћи на друге начине, н. пр. подизањем сиротињске зграде, кујне и т. под.; то је част комисији, да о овоме обрати пажњу и члановима одбора, како би и они промислили о овој ствари, те предложили: шта да се предузме, те да се правој сиротињи у ствари помогне, јер на овај начин до издржања долазе често и они којима не треба давати, а права сиротиња т. ј. та: у коју долазе немоћни, стари и за рад по све неспособни, често се и обилазе.

Међу тим док то не буде, треба одредити комисију која би имала задатак: да се лично уверава о свима који помоћ примају је су ли они сви оvd. грађани, и да ли долазе у ред тих људи којима због сиромаштине, старости и неспособности за рад, треба општина да помаже; као и да у једној фамилији не примају по више њих чланова помоћ, те се тако једној фамилији даје више, док друга може да остане и без сваке помоћи, — па да поднесе извештај са предлогом коме треба ову помоћ давати.

13. Марта 1889 год.
у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Б. С. Новаковић
М. Велизарић
Петар Д. Видаковић
Гргур Миленковић
Свет. Милојевић
Милан Ж. Маринковић
М. М. Банковић.

РЕФЕРАТ ОПШТИНСКОГА СУДА

НА

извештај буџетске комисије

Поштована Господо одборници!

По 38-ом члану закона о устројству општина и општинских власти, буџет општине саставља општински Суд, и пошто га одбор општински прегледа и одобри, подноси се на коначно одобрење Господину Министру Финансије.

Према овоме законскоме наређењу, општинског је Суда дужност да буџет састави тако, како ће сразмерно бити могућности за подмирење потреба општине, а да се никако не изађе из граница стварних годишњих прихода њених.

На томе основу састављан, буџет наше општине није изневерио још ни једне године, него је редовно бивало више прихода од цифара буџетом предвиђаних.

Овако повољно стање општине, допуштало је да се из године у годину повећавају и све оне позиције буџета, које служе за подмирење главних потреба општинских, те да тако сваки годишњи пораштај редовних прихода корисно послужи на унапређење општинских послова. На такав начин општина је и дошла у могућност да данас размерно целокупној снази може на најважније потребе своје одвајати скоро довољне суме, као што су н. п. позиције:

на калдрму и оправку друмова 155.000, на основну наставу 121.000, на издржање и лечење сиротиње 82.600, на чување вароши 72.000 дин. и т. д. и т. д.

То редовно унапређивање буџета, постављало нас је у положај, да при решавању његовине пажња и општинскога Суда и одбора буде усредсређена поглавито у томе, да се вишак минуле године, као основ за нову, распореди правилно на позиције пречих и већих потреба општинских, и да се у опште учине исправке буџета нове, према позицијама буџета прошле године, у колико су поједине бивале предвиђане мање или више од фактичке потребе.

И при пројектовању буџета за ову годину, општински Суд руководио се искључиво тим правилом, које је кроз толико годона примано, па је буџет састављен на сигурној поставци да ће на крају године бити стварно више прихода.

Према овоме, општински се Суд с правом надао да ће пројект буџета бити усвојен од стране буџетске комисије, и одбору препоручен. Али комисија, као што сте из прочитаног њезиног реферата изволели саслушати, и ако се у главном сложила са позицијама буџета, и прихода и расхода, ипак се у неким основним тачкама разлика са општинским Судом у мишљењу: какав би за ову годину требао да буде буџет општине.

У след овога, општински одбор при решавању имао би да узме у оцену и мишљење општинскога Суда као и нахођење буџетске комисије, и да према томе на један или други начин данесе одлуку, којом би буџет одобрио.

Ретко се дешавало да се буџетска комисија не сложи са општинским Судом у склапању буџета, јер је општински Суд увек по дужности својој готов да прими све измене које условљавају већу правилност и сигурност буџета.

У изузетним случајевима т. ј. ако би буџетска комисија предлагала измене толике важности да општински Суд не би смео на се примити одговорност, кад би се по њима буџет регулисао, председништво општине увек је радо приступало својој дужности да пред одбором општинским што потпуније осветли гледиште општинскога Суда, са којег налази да буџет треба утврдити по предложеном пројекту. Ове године то је у толико потребније, што је буџетска комисија од стране Суда предложени пројекат, проучавала и оцењивала сама, докле је увек до сада радила са председништвом заједно, па је тако оне разлоге, којима општински Суд свој пројекат брани, могла унети у свој извештај, и одбору претставити због чега се и у чему са општинским Судом не слаже.

Извештај буџетске комисије у главном се дели на двоје: једно су примедбе у опште, на буџет у целиности, и друго примедбе на поједине партије и позиције

У првој групи комисија примећује:

а.) да је буџетски пројект требало изнети одбору много раније, па да буџет буде у одбору решен и одобрен на време т. ј. пре наступања нове рачунске године;

б.) да рачуни прихода нису специјалисани као што треба, јер се по више позиција буџетских стављају у једну;

в.) да би приход од појединих позиција могао бити већи, да је било веће контроле над радом органа, који их прибирају;

г.) да је приход од новог гробља изостављен сасма као и од песка, а други опет да су предвиђени у малој мери, као што су песетарина, такса фијакерска и т. д.;

д.) да је један плац бр. 37. уступљен под кирину без одборске одлуке и лицитације, и да је по раскинућу уговора са М. Јаношевићем о закупу обале ваљало одмах лицитацијом издати другоме под закуп а не да општина под врло слабом и никаквом контролом сама таксу прикупља, због чега је и пала незнатна сума;

ђ.) да је рачуне општинске за прошлу годину требало по зак. општинском закључити по истеку 6 недеља од свршетка рачунске године, и

ж.) да би се ваљало састарати те за помагање и издржавање сиротиње наћи згоднији начин, као и контролисати: коме се и по колико издржавања даје из општинске касе.

Прву примедбу комисије општински Суд прима, али би се по њој могао буџет у будуће на време решавати само тако, ако се нађе начин и могућност да општина издавањем својих права под закуп, постигне на првим лицитацијама повољне успехе. Сем тога, што је у след ванредних прилика отаџбине и знаменитих догађаја у престоници и општински одбор био спречен по дуже време од редовног рада свога — с општинским буџетом задоцнило се ове године ванредно с тога, што општински Суд није смео износити пројекат пре но што прикупи и последње суме годишњих прихода, које и покрај највеће воље и енергије, није могуће прибрати увек на време (но општина се тиме нештети, јер прима интерес на све суме, за које буде принуђена причекати своје грађане, не желећи принудним мерама да неприлике и штете им наноси). Документа благајне општинске показују да су приходи прибирани све до конца Децембра и тек кад су и последње знатне суме примљене, могло се приступити изради пројекта, те да он не буде заснован уображеним већ позицијама стварних прихода. Напред је, а и у реферату општинскога Суда уз буџетски пројект наглашено, да наша општина за буџет прихода нове, увек узима цифру стварног прихода минуле године. Због тога је ретко кад могла буџет свршити на време, али опет за то ни једне године није буџет прихода преварио и изашао мањи, што је увек могуће ако не и извесно кад се буџет саставља «на памет». Ако се буде ускоро узаконило да рачунска година тече са грађанском, биће могуће свршавати буџет на време, јер би тада до Децембра општина могла издати под закуп своја права, ма се држало и по неколико лицитација, јер је знатнија права општине скоро не могуће давати под закуп пре јесени, пошто их се нико неће да прими. Шта би иначе и био узрок, да општински Суд не поднесе буџет на време, кад би му то било могуће.

Друга примедба комисије о специјалисању позиција прихода, корисна је као препорука општинскоме Суду, да у буџету дели на засебне позиције све оделите приходе, као и расходе. Бригу о томе водио је општински Суд увек до сада и што год је било могуће издавао је у засебне позиције. При-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.unm.me

мени ове примедбе у овогодишњем буџету могло би се без препона приступити, да је комисија у своме елаборату изнела које би и са коликом поделом позиције ваљало на мање и засебне издвојити? Кад то комисија није учинила, остаје да се при догодишњем буџетском пројекту Суд састара, и по тој примедби, у колико год више буде могуће, позиције буџетске специјализира. Овде нека је још толико поменуто, да има пуно узрока који увек не допуштају то специјализање, с којим узроцима општински би Суд могао обавестити, ако се хоће, комисију, која буде прегледала рачуне, пошто би се набрајањем тих узрока овде, далеко отишло од главне ствари.

Трећа примедба да је приход од појединих позиција могао бити већи, да је било веће контроле над органима, не може овде имати места у толико, што се то односи на прошлогодишњи буџет, и типично се комисије за преглед рачуна о приходима и расходима за прошлу годину. Међу тим не треба губити из вида да је и сам општински Суд у спроводном реферату*) буџ. пројекта нагласио, да поједине позиције зависе прилично од контроле органа, као н. п. контроле над клањем мяса у вароши. Баш тога ради општински је Суд у пројекту буџета и предложио нову контролу, као потребу покушаја, да се осигурају већи успеси од боље контроле. Но у осталом не треба губити из вида да је скоро немогућно одржавати потпуну контролу према природи посла, и да по томе примедба комисије није примедба на буџет, већ напомена да се чини све што је могуће за јачу контролу, и тиме за веће приходе од појединих позиција.

У томе погледу, комисија је дакле поделила гледиште општинскога суда.

Четврта примедба да је приход од гробља изостављен сасма, као и од песка, а други да су предвиђени у малој мери, као псетарина и т. д. неправилна је. Приход од гробља не улази у општински буџет за то што гробљанска каса на основу правила о централноме гробљу, постоји оделито под гробљанском управом, и по томе има оделити буџет. Не само дакле да није погрешно што не улази у главни буџет, него је баш корисно тако поступати, и другаче не би смело бити. Општина је одвојила грдну суму на откуп земљишта за гробље. Ту суму гробљанска управа треба да јој врати, кад јој капитал нарасте, па кад дуг општ. каси исплати, онда да се гробљански приходи даље употребљују на уређивање гробља, и ни на што друго. Докле би се иначе гробљанске паре трошиле и на друге потребе општинске.

Приход од песка не може се стављати у засебну позицију, што је неједнак, и што није редован. Кад је година таква, да га је могуће vadити, тада се и прибира, и он улази у позицију ванредних прихода.

Псетарина јесте прошле године била предвиђена са само 1000 динара, а фактички је добивено 6940 динара. Тиме није погрешено. Ове године не може се у истој мери предвидети, колико је пр. год. добивено, што неће ни бити толики приход, пошто је велики број пашчади снабдевен маркама у пр. год.

Шеста примедба да је плац бр. 37. дат под закуп без одбора, нема толики значај, јер је тај плац издат привремено, а не би се ни могао давати

*) Види бр. 3. «Оп. новина» од ове године.

лицитацијом. Једноме грађанину у близини био је потребан, па му и дат под закуп простим решењем, без уговора, и само донде, докле не буде општини потребан.

Седма примедба о издавању обале под закуп, није ни могла бити постављена, пошто је општ. суд у првом реферату објаснио због чега се није могла обала дати под закуп, кад је уговор са закупцем Јаносевићем био раскинут.

Осма примедба да је рачуне општ. ваљало по општ. зак. закључити по истеку 6 недеља од свршетка године, не може при грађењу буџета узимати се у оцену, већ при прегледу рачуна. Но та је примедба од буџ. комисије постављена само због тога, што је комисији било непознато допуштење глав. контроле, да се рачуни могу и доцније подносити, и друго немогућност свести за 6 недеља рачуне у престоничкој општини, из узрока, који је и за доцније поднашање буџета наведен.

Девета примедба да би ваљало удесити други начин за издржање сиротиње и контролу издавања те помоћи, није примедба на буџет. У току ове године покренуће се питање у погледу потпунијег, јевтинијег и правилнијег издржавања и лечења сиротиње. Што се тиче комисије за контролу исплаћивања милостиње, она је увек постојала па и данас постоји, али на жалост није увек долазила па и данас не долази да ради и издавање милостиње контролише, а општински Суд и кад би имао потребе није у стању да нагони одборнике да читав дан проводе у општини покрај два органа плаћене службе, и да издају они по 5 и 6 гроша сиротињи. Но поред књижица сваког сиромаша, воде се и уредни спискови, па ко год жели може се увек уверити о исправном исплаћивању.

Десета примедба да је суд завео штетну практику издавања плате појединим органима на признанице, не може се примити, јер је то само један једини случај био у прошлој години, кад је грађевинском одељку био потребан у току године због нивелисања још један нарочити служилац. Да је стављен у списак, била би прекорачена позиција на плате служилаца.

У другоме низу примедбама, које се односе на поједине буџетске позиције, комисија налази најпре да треба из рачуна расхода укинути ова места: (види у извештају комисије — овог бр. стр. I стуб, II.)

Са овим примедбама буџетске комисије, општински суд не би могао никако да се сложи из узрока, што се прво, буџетом не могу укидати поједина места општинске службе, која су нарочитим одлукама заведена искључиво по стварној потреби општинске администрације, и по томе друго, што би само послови општинске надлежности трпели огромне штете. Према томе општинског је суда дужност, изнети општинском одбору своје гледиште, и на тај начин, ако би се нахођење комисије усвојило, скинути са себе сваку, у томе случају неизбежну одговорност. Наша општина мора имати нарочитог рачунара, јер рачуне, једне општине, чији је годишњи буџет преко 700.000 динара, не може нико водити покрај друге какве дужности, нити се рачуни смеју поверавати нестручном лицу. Према томе оставити општину без рачуновође, значило би створити хаос у општинским рачунима и нанети општини ужасне

штете, које неминовно морају наступити. На против, услед разрешења од дужности данашњег рачунара, мора се у најкраћем року поставити други рачуновођа, да би сви рачунски послови потекли даље својим током.

Тако исто не би требало укидати ни место једног доловође. Из дана у дан послови се наше администрације све више гранају и укрштају, па ће у след административних рефорама, које ће се у надлештву морати у скоро извести, бити све то више посла, да их један човек неће моћи никако сам да савлађује.

Према томе не би ни корисно било правити уштеде платом једног таквог органа, чија је служба од толике важности.

Место другога књиговође пореског, сам је суд изоставио, пошто је услед престајања старе пореске радње, постало непотребно имати их двојицу.

Помоћник надзорника добара такође је по све нужан. Општинска добра и технички радови трпе и данас веома, што их не могу у довољној мери да контролишу ни два лица. Одкуда ће моћи то да чини један човек. Он не би био у стању ни сваког 5. дана да обиђе на све стране; било би дакле огромне штете, ако би се надзорништво свело на једног јединог човека. То би значило оставити сва непокретна добра, све материјале техничких послова, целу утрину, скоро без икакве контроле. И по томе не само да се помоћник надзорника добара не би требао укидати, већ би било корисно отворити место још једноме помагачу-коњанику, да би се сваког дана могло стићи на све стране.

Један пољак више на плати не осећа се много; али ће служба трпети веома, ако се од 4 сведу на 3. Комисија подцењује пољачку службу у нашој општини, али суд општински тврди да их је данашњи број једва толики, да са послом стижу.

Додатак тројици лекара могао би се само тако укидати, ако би одбор хтео да дорћолски, врачарски и палилудски кварт остану без општ лекара. Није то општина завела из луксуза, него се није хтео да задржи ни један лекар пре тога — а да општина остави толики сиротнији живаљ без лекарске помоћи, то не сме; нити је опет корисно, недовољном платом учинити, да се један лекар општинске службе прими, па да је после неврши савесно и потпуно.

Деловођи школског одбора мора се давати награда. Поред редовне своје службе и одређене дужности, не може се ни један чиновник општински натерати да прими бесплатно у дужност и тај посао, који се не ради у време канцеларских часова, већ увек ван тога. Ако се не би хтео давати додатак, морала би се одредити већа награда, па једноме органу дати тај посао у искључиву дужност, те да је врши у канцеларско време. Ово би много скупље коштало.

Додатак II. деловођи на сређивање службеног материјала за општин. новине, није право укидати, јер му је дат онда, кад се увидело да услед растења послова општинских, одборски деловођа из дана у дан мора да ради по сат-два дуже од осталог персонала. Но како је нарочитој комисији остављено да регулише даље издавање општинскога листа, која комисија није могла радити

што су неки њени чланови били и чланови буџетске комисије, то би та комисија имала и то да расправи да ли треба и колики додатак на речени посао давати.

Разносачма листа мора се плаћати нека награда; они лист разносе увек недељом и у вече, а како иначе врше другу службу, не може се захтевати од општинских послужитеља да бесплатно отправљају ванредне службе, и цепају обућу, кад се међу тим за такву свакоме органу државне службе дају хонорари чак и кад је врше у време канцеларско.

Нахођење комисије да треба укинути место статистичара општине и његовог помагача, и тиме затворити статистички биро општине, мора запрепастити свакога, ко иоле не испушта из вида потребу и незмерни значај сваке статистике. Зар претпрошле године општина једва дочекала што је добила стручно лице да може водити статистику, а ове године већ да укидамо то ново одељење општинске управе, то одељење, које се с правом може по важности својој назвати одељење живота наше општине, одељење будућности општинске.

Камо лепе среће да је статистички биро установљен пре 10—15. година, до данас би већ били пречишћени појмови о толиким најживотнијим односима у нашој општини и вароши. И зар можемо онда ми данас поћи у назад, и спречити сваки рационалан полет наше општинске администрације; оставити да и даље незнамо ни величину Београда, ни број зграда и домова, ни размере здравствених незгода које ће нас сатрети, ни финансијску моћ општине, ни трговинске промете, ни број становништва, па ни све оне остале многобројне односе, без познавања којих, не може се ни мислити на какав напредак општине. Али све и кад би могли допустити да и даље лутамо по мраку, да и даље на пр. трошимо по 150.000 динара на калдрме, а да ни када не знамо тачно у сравнењу јачину камена који употребљујемо; да и даље издајемо утројене издатке на све оно што би нас куд и камо мање коштало; да и даље не будемо у стању на сигурним основима предузимати и извршивати општинске послове, све и онда статистички биро не можемо укидати, нарочито данас, кад су нам на прагу велике реформе, јер без статистике ми не знамо ни количину воде, ни број пламенова, ни метеоролошке односе, ни све остало, што је већ за претходне студије преко потребно. Треба се сетити да смо уговором за израду пројекта водоводног обвезали се дати потребне податке, и треба знати да сваке године редовно држава тражи тачне статистичке белешке о свима односима у нашој општини, која улазе у састав статистике. Па ко онда да сређује све то ако не стручан човек, статистички биро општине.

Све дакле и кад би се хтело општина не може да укида једно такво одељење. Јер учинити то значи забринути нож у срце свакоме напредку наше општине, стати на пут свакоме развоју.

Статистику по целом свету води скоро свака већа кућа, а и не говорити о томе да без статистике није скоро ни једна уређена општина.

Што се тиче оних 500 динара годишње помоћи опсерваторији, нека општински одбор узме у оцену да ли је скупо за ту багателну цену имати све ме-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

теорелашке податке наше околине, толико потребне за наше општинске реформе и редовне послове, и да ли београдска општина треба да одрече такм научном и по нас потребном заводу незнатних 500 дин. баш данас, кад се и општина ужичка решила да подигне своју метеоролошку станицу.

Комисија даље предлаже да се сведе број: контролора клања од 10 на 7; мерача од 10 на 7; писара од 6 на 5; практиканата од 12 на њих 8; служилаца од 15 на 10; фењерџија од 12 на 10; кланичких служилаца од 3 на 2; баншованских служилаца од 3 на 2 и служилаца пумпе од 2 на једног.

Усвајање ових примедба донело би такође огромне штете.

Десет контролора клања потребно је за то, што и комисија усваја мишљење суда да је потребно повећати контролу. Десеторица би били распоређени тако да један наплаћује аренду у општини, други да маркира месо на кланици, трећи свињетину на кантару марвене пијаце, а од осталих 7 шест да контролишу клање и хватају кријумчаре по целој вароши и свима продавницама а 7-ми да над њиховим радом води контролу. Кад би их тројица било мање остало би се при доданањој јачини контроле, и ништа више, а суд је уверен да би за веће успехе контроле, тај број био недовољан.

По томе сасма је потребно остати при подели како је пројектовао суд.

Неће ли се то, значи да се општина у ствари одрече своје установе слободнога клања.

Али треба се опоменути да је једном за увек било осуђено издавање права под аренду, и да је општина од онога дана, од када сама прибира аренду допуштајући клање свакоме, повећала своје приходе од 10.500 дук. на близу 25000 дук. Нека се дакле допусти чак и кријумчарско клање, па је општина опет у добитку годишње близу 15.000 дук. Али зашто да се не води што је могуће већа контрола, и зашто да се не допусте три контролорска места више, кад ће општина тада за 3000 динара плате моћи добити и преко 10.000 дин. више аренде. Прост рачун показује шта је корисније.

Број мерача од 10 не може се сводити на 7 јер општина има десет кантарских станица. Одкуда онда може бити мањи број мерача, сем ако се не мисли укинути 3 кантара и одрећи се прихода од њих. И овде се треба опоменути да је општина издавањем кантара под закуп вукла годишње само по 15.000. динара докле данас прибира годишње по 70 — 80000 динара. О каквим уштедама тада на броју мерача може бити речи?!

Ни за сва остала горе побројана места, која да се укину комисија предлаже, не би се смело решавати при буџету; јер буџетска комисија и покрај свега оцењивања, не може бити у стању тачно одредити колики је број органа за коју канцеларију и за који посао потребно. Према томе усвајање тих примедба донело би штете по службу општинског надлежства, јер и данас свеколики послови администрације из више узрока не теку у потпуној лакоћи и брзини, па је за то корисније наћи начин за упрошћење администрације, но на један пут преполовити број тог нижег персонала, јер се на његовим платама не може толико уштедити, да буџет општине осети унапређење.

На израду планова за велике послове није у овој години потребно 57.377.50, јер би то значило да на штету осталих годишњих послова општине ове године исплатимо суму, која би се дала поделити и у буџет кроз више година у мањим цифрама провући. У осталом сасма је све једно, хоће ли се на планове, као ванредне послове, издвајати у буџету засебна цифра, или ће се они исплаћивати из партије на ванредне потребе, како је суд предложио, пошто и јесу ванредни послови.

Предлог комисије да се место 100 узму 120 ноћних стражара па плаћају са 50 дин (у извештају комисије погрешно стоји 50) место досадањих 60, — био би користан, али питање је да ли је умесно обарати плату стражарима. То су људи, који знатно троше на одело и из године у годину ишту повишицу. Питање је би ли са 60 динара налазила рачуна да служе таква лица, која имају све услове прописане за ту службу. А да се за љубав нешто мање плате и ради незнатног увећања њиховога броја на такав начин, поверава тако важна служба, чување живота и иметка грађанства и лицима са мање услова, без сумње није најпрактичније.

Спајање позиција пројектом подељених за: *ануитет*, ако би се нова калдрма градила, *оправке и направке обичне калдрме и откопавање земљишта*, може се по мишљењу комисије примити. Само суду је изгледало за много целиходније, ако се и ове године у буџет за ануитет зајма (на случај да се учини у цели калдрмисања вароши у већим размерама и на модернији начин) — стави засебна позиција, која би понуђачима давала доказа да општина на сигурној основи преговара. Без зајма та би се цифра и тако одељена употребила на обичне калдрме и откопавања, као и пр. године што је учињено.

У трећој врсти ове друге групе примедба, комисија је изнела да би, са колико и коме од органа општ. службе требало умалити плату.

Тако мисли да првome члану место досадањих 5150 (и 1000 зајгробље) треба дати 4000 свега; другome члану суда места 4000, — 3000 дин., а помоћницима по 2500, место досадањих 3008 динара.

Општински суд коме паде у део да буџет одбору за ову годину поднесе, могао би слободно пустити, да одбор регулише сам плате кметовима, пошто ће данашњи у скоро одступити; али како су они имали срећу да уживају плату коју им је општински одбор из сопствене иницијативе одредио, сматрају да им је дужност да бране гледиште ранијега одбора, што тиме једино дају разлоге да се одржи оно, што неће њима донети користи, већ што се тиче само нових кметова.

По томе, с руком на срцу, може се са потпуном савесношћу рећи, да одбор јевтинију од доданањих служби не може тражити од њих грађана, који примајући се кметства за две године, а овог пута само до краја ове године, излажу се толиким штетама што своје редовне послове напуштају.

Кад је општински одбор једном одредио меру плате, са којом треба награђивати кметове, само би се могло смањивање плате предлагати, кад би по незгоди — наступиле такве околности, да буџет прихода не покрива буџет расхода. Никакав други стварни разлог не може бити основ, да би се усво-

јило мишлење комисије. У осталом зар се може и тражити да кметови новог стања општинског службе по мању награду, и ако се послови општински из године у годину све то већма развијају? Ако се од кметова тражи да бде и јуре за општинским интересима, не може се захтевати да то чине са личним материјалним жртвама.

Треба их дакле платити пристојно, те ако не са што више, оно са онолико колико су и до сада уживали.

Не треба губити из вида колико важне интересе имају да штите кметови општине, и да то не би ни када могли вршити у потпуној мери, ако би због недовољне плате морали ићи и за својим приватним пословима. Одвајајући се од својих дотадањих положаја, они треба за време кметства, нарочито кметови у престоници, да се баве само општинским пословима и интересима, а за то их треба наградити толико да могу живети.

Тако општински Суд налази, а одбор има да каже своје. Но нека за то одбор буде добар примити у оцену и то, да се може наћи пуно људи у свету да и бесплатно служе општину. Са колико љубави и преданости, то је онда друго питање; и да тако исто, ни коме не може ни право ни мило бити, да му се дад награђује са мањом платом од претходника.

Комисија даље налази да би деловојама одбора и Суда од 2500 требало спустити плату на 1800, и да тако исто треба првоне општинском енжењеру плаћати 4000, место досадањих 5000, првоне књиговођи благајне 2400 место досадањих 2508; другом књиговођи 1600 место досадањих 2000; водовођи 1500 место досадањих 2004; надзорнику добара 1440 место 2280; контролору за пијачну таксу 1200 место досадањих 1500; главном контролору кантара 1440 место досадањих 1800; командиру 1440 место досадањих 1800 а пожарницима по 62 месечно, место досадањих 78 динара, и да тако исто:

писарима,
извршиоцима,
пољадима,

и свима осталим служиоцима буде умањена плата овако: (види из извештаја комисије — стр. I. овог броја, стубац II.).

Не може се рећи да је деловоја одбора и председништва скупо плаћен кад му се даје 2500 динара годишње, па се не може ни тражити од икога да са потпуном преданошћу, потребним уставом и савршеном љубављу отправља толике послове свога одређења. Деловоја одбора и председништва душа је толиких и тако важних послова општинских. Не гледећи на то, што се његова служба не може да сведе у обично канцеларијско време, и да за то он изузетно од осталих општиноких органа свога реда, има увек пуно више посла, стоји непрестанце у непосредној одговорности за тачност и уредност најосновнијих послова општине; деловоја одбора праведно треба да буде награђен толико, да може с вољом и озбиљношћу предавати се пословима, који тако рећи коштају и здравља.

Незнатна уштеда на плати тога органа, и одборске и председничке па и судске надлежности, у колико се не односи на послове суднице, нити може бити осетна, нити оправдана, ако се жели да

на томе месту много година у интересу службе седи једно лице. Према свему томе 2500 динара само су скромна награда и по важности и по обилности послова деловође, те општински одбор не би требао да дира у плату свога секретара, чији му је рад и множина послова непосредно позната.

Позиција за судског секретара бивала је за последњих неколико година 2500 динара, али није у толикој мери увек одређивана при постављању судских секретара.

Баш за то треба је оставити опет у истој мери, и на даље, те не спречавати могућност, да се дужности судског секретара нају рачуна примати и лица веће правне спреме и судског искуства.

У осталом не може се изискивати да судски секретар буде несразмерно мање плаћен од кметовских помоћника, и кад ови имају 3000, сасма је правилно буџетом на судског секретара одобравати 2500; а општински суд пазиће при постављењу свакога да с' почетка служи за мању плату, јер тек после више-годишње службе даје се она, коју буџет преставља; иначе бива сваке године уштеде у колико је мање ужива.

Плата I. општинском енжењеру није могућно да буде мања. Шеф свију техничких послова треба да је плаћен добро, па да савесно и енергично продаје општини целокупну спрему, па и телесну снагу своју. Зар се може тражити онда да шеф-енжењер не буде награђен толико, колико држава плаћа доброг енжењера и за много мању количину, па и мању важност послова. Општина београдска плаћала је и мање своје енжењере, али она више никаквој уштеди на енжењерској плати не може да жели, јер свака пара такве уштеде и сувише је може скупо да кошта, и коштала је некада. Може се наћи енжењер и за 1500 динара али има само нешто мало разлике између енжењера и енжењера, а после нешто се више даје изискивати од шефа-енжењера, кад је он добро плаћен. Технички радови општине нити ће се задржати на данашњој, нити ће они из године у годину расти у редовној мери. На против ако општина у техничким пословима не успе поћи скоро гиганским корацима, неће јој користити па све и да заштеди 1000 динара. Сви обзир дакле налажу неекспериментисати с' положајем шефа грађевинског (техничког) одељка општине, па за то треба општина добре енжењеру и да даје добру плату.

Без добрих књиговођа општине, не може се тражити тачност књига и исправност рачуна општинских. Финансије општинске развијају се а књиговођама увек придају и толики други послови. Но и без тога, добар и тачан књиговођа постаје се тек после низа година. За то се не може никада само за што мању плату такав посао поверавати лицима која дужност не разуму; а човеку који у служби проведе низ година, није много плаћати онолико, колико је суд предложио.

Тако исто не може се очекивати искрена и енергична служба од надзорника добара, од водовође, од командира пожарне чете, надконтролора кантара, од баштована, ако им се не буде плаћало ни колико им је за живот нијпотребнијв. Све ове органе општина је и до сада награђивала са скоро најмањом мером плате, прелазећи преко молаба њихових за повишице.

Не треба изгубити из вида количину и вредност послова надзорника добара; важност и водовођине дужности; деликатни, хумани и безизлазни положај командира пожарне чете; добар и вредан баштован мало је и до данас био плаћен, јер сем плате нема ништа више, па ни стан; па онда, с погледом на приход од кантара, не може се надконтролору свију кантара не давати ни толико плате, колико има обичан контролор једне кантарске станице, јер приход од кантара много зависи од енергије надконтролора. Тако исто нема места писарима, извршиоцима и практикантима одређивати мање плате, но што даје држава. На такав начин никада се не може општина надати да ће се општинске службе примати лица са већом спремом, а због недовољне спреме тог писарског особља, трпе само послови општинског надлештва у већој мери, но што општина може имати хасне све и кад би се са довољном спремом хтели примати службе по мању плату.

Општински Суд не може да прими на се одговорност за последице које ће наступити, ако би се решило да се број данашњег персонала по напред показаним примедбама буџетске комисије, сведе.

На партији практиканата воде се и 3 извршиоца, по томе било би штете да се број практиканта умањи, јер би се морали отпуштати извршитељи, а то би изазвало нагомилање извршних послова, па би на општинску управу полетале у монго већим размерама жалбе грађана, што им се спорови не убрзавају, као што би и приходе општинске теже било прикупљати. Три извршитеља за последње 3 године баве се искључиво са прибирањем општинских прихода, и по томе умањивати им број, застој послова произвео би се баш у извршавању пресуда и забрана.

У последњој линији комисија чини примедбе на позицијама:

а.) За набавку пожарних справа, па је ставила 3000 место 5000 динара. Суд је предвидео ове године речену цифру за то, што се морају набавити неколико пари добрих коња, пошто је данашња општинска стока посустала и за рад постала неспособна. Па и суцка цифра од 5000, не би била довољна.

б.) За храну коња пожарне чете стављајући 5000 место судом предвиђених 6000. Толико ће према показаноме рачуну у првоме реферату бити мало, те ће се морати прекорачити.

в.) За издржање породица умрлих чиновника комисија одређује 1920, а Суд предлаже 3000 дин. Ове године ће се морати дати издржање још двома породицама, ту скоро умрлих чиновника, за то не би требало ни ову (цифру) партију мењати.

г.) За набавку палидрваца и крпа за брисање, комисија ставља 300 дин. а по пројекту је 500, колико ће бити ипак мало, пошто сваког дана све је више фењера.

д.) за набавку нових и оправку старих фењера комисија ставља 1000 а по пројекту су 1900 колико се и мора платити, јер је лицитацијом толико уговорено, те се мора и платити. Овде се комисији поткрала погрешка, за то, што је испустила из вида да је лицитацију сам одбор данашњи одобрио — по уговору.

ђ.) за школске служиоце комисија одређује 16.200, међу тим број њихов не може се умањавати, јер је толики број фамулуса колико их и мора бити. По томе потребно је колико је и предвиђено пројектом (18.000) а врло је могуће, на случај отварања нових разреда, повећање броја фамулуса.

е.) за огрев канцеларија комисија ставља 2500 а суд мисли да прекорачења неће бити само тако, ако се остави пројектска цифра (3000).

ж.) за потребе кланичне комисија одређује 900 а по пројекту је метуто више 600, да не би било прекорачења

За остале позиције, суд је дао мишљење у првоме реферату.

Поштована господо одборници!

Као што сте изволели саслушати, буџетска комисија у оцени судског пројекта слаже се са истим пројектом, у колико је имала оценити: да није општински суд предвидео више прихода, но што у ствари може пасти за годину дана. Тако исто комисија је с малим и незнатним изузетком примила и партије расхода, како их је општински суд извео.

Према томе главне примедбе на пројект буџета, комисија је учинила у овоме што налази:

а.) да треба укинути извешан број органа општинске службе, и

б.) да треба појединим органима дати мању плату.

Ови закључци од огромног су значаја по општинску администрацију, а да би се преко њих могло олако прећи. Комисија их је поставила једино у тежњи, да се што је могуће више уштеди и одвоји за општинске послове. Али, и ако је општински суд и вољан и дужан потпуно и увек придружити се и потпомоћи уштеду свију непотребних издатака, у погледу смањивања плата и укидања толиких органа наше општинске службе, општински суд не само није у стању сложити се са мишљењем комисије, него је принуђен обратити пажњу општинскога одбора на ужасне последице, које би неизбежно наступиле, кад би закључци комисије били примљени и остварени.

Никакав буџет није могућно осетно унапредити тиме, ако неколико органа буде мање на плати; али је међутим врло лако могућно да се администрација једнога надлештва веома уназади у свакоме погледу, кад се и само неколико органа одвоје од текућих послова.

Но и да не стоји тај разлог, није ни правилно, нити је могућно, при решавању буџета смањивати или увећавати број персонала.

Питање да ли би се дала упростити администрација наше општине, и тада укинути непотребна звања, сасма је оделите природе, и оно би могло бити задатак само неке нарочите комисије, која би са судом проучила све послове нашег општинског надлештва, и на томе оонову израдила правилник, по коме би се послови дали упростити и на мањи број персонала разделити. Према томе тек би се по времену и претходној сигурној студији, могло извести оно што буџетска комисија предлаже а ни-

како на пречац, простом одлуком при грађењу буџета.

Буџетска комисија није ни могла ићи од канц. до канцеларије, да се упозна са свима дужностима појединих органа, па према томе не би могла са сигурношћу изрећи колико је за коју грану службе потребно органа.

Број данашњег персонала постоји на основу нарочитих повремених одлука општинског одбора. Одкуда се може онда од једном, без икакве претстудије и распореда, решити, да се број персонала са толико и толико смањи.

Сем тога, општински Суд мисли да се смањивање може извести и после утврђења буџета, ако се повери нарочитој комисији да то проучи и нађе начин: како да се послови распореде, те да не наступи никакав застој или штета од тога, што би послови остали без отправљача.

У оцењивању колико се данас годишње троши на свеколико особље општинске службе и надлежности, ваља строго разликовати персонал општинског надлежства од персонала *шпекулативне радње општинске*, јер контролори клања меса, контролори кантарџа, пијаца, мерачи, фењерџије, насипачи дрмова, чувари сењака и мајдана, баштован и помагачи итд. не могу се убројавати у особље општинског надлежства. Истина је да због свега тога има два пута више данас персонала, но што је било пре 7—8 година, али тако исто истина је да је и буџет општине н. цр. 1880. био 300 и неколико хиљада динара, и да је одмах порастао скоро дупло, кад је општина речене радње: кантаре, касапнице, пијацу итд. у своје руке примила.

Тако исто при рачунању шта се годишње троши на плате општинског суда, треба одвајати плате: лекарџа, бабица, пожарне чете и ноћних стражара — (а то често по неки погрешно урачунава у једно).

Што се тиче другог главног закључка комисије буџетске: смањити плате динашњим органима, таква мисао мора зачудити свакога, ко узме у призрење стање наше општинске службе и положај општинских органа.

Оне плате, које се данас у буџет уносе, добили су поједини органи поступно, повременим повишицама, у читавоме низу година. Зар је могућно донети онда одлуку да се без икаквог разлога смање плате, до које се дошло више-годишњом службом.

Такав поступак не би се дао објаснити нити ичим оправдати. Он би изазвао да се општинске службе одреку органи боље спреме, а услед тога не би се могло надати да ће се општинске службе у будуће ико хтети примити, ко год иоле има спрему. И обичан газда, не укида плате својим слугама коју им је једном дао, сем горке нужде: ако му предстоји пропаст, па и у томе крајњем случају, он боље слуге задржава са истом платом а лошијима откажује место.

Ваља најзад узети у обзир да је положај наших општинских чиновника скоро бедан, јер ни у колико није осигуран. Због чега другог имају рачуна спремнији људи да служе нашу општину ако не због тога, што им се мало боље плаћа, да би могли

што заштедити, ако је у опште и поред тих плата могућно штедити.

Државна служба, па и свих других завода н. пр. новчаних, осигурава својим чиновницима и толика друга права: пензију за се и за породицу, па онда сталност положаја. Наша општина тога им не нуди; па све докле се законом не уреди положај наших општинских чиновника, дотле се морају давати колико-толико веће плате. О смањивању датих, не треба ни мислити.

То би било толико исто, као кад би народна скупштина једне године донела такав буџет, по коме би на један пут свима чиновницима била преполовљена плата. Тако што не треба, тако што и кад би могло не би смело бити. Па и наша општина не би требала да заводи неку нову практику, — да један одбор безузрочно смањи преко мере, а други доцније да повишава преко мере плате чиновницима.

Тако би се могло поступати само кад то не би били стални органи, кад им се не би у току година повишавала плата, када би били надничари, па данас да служе под једну а сутра под другу надницу.

(Ако би одбор желео, могао би му се поднети пројект за уређење положаја наших општинских чиновника, који стоји готов и чека на остварење, а тако исто могао би образовати комисију да испита како би се дала упростити и појевтинити наша општинска служба).

На општинском одбору остаје да цени околности, које је општински суд имао у виду, и да према томе приступи решењу буџета. Са своје стране општински је суд уверен, да је буџетска комисија предлоге за смањивање плата и броја персонала учинила што је хтела констатовати потребу за што потпунијим уређењем наше општинске службе, и да према томе и сама у главном неће одрећи основаност разлога, који војују противу смањивања плата и броја.

Према томе општински суд има наду, да ће општински одбор ладним оцењивањем погодити праве интересе општине, и да ће најмање данашњи одбор донети одлуку без довољно опрезности, која би и нехотице повукла штетне последице.

Оволико је општински суд био дужан изјавити, ради лакшег решења буџета у одбору, не правећи никаква лична питања.

29. Марта 1889 год.

Београд.

Председник
Ж. Карабиберовић.

Судије:
М. Кр. Петровић
Јанаћ М. Јанковић
Мих. Јерковић
Пет. Х. Јањић
Б. Х. Живковић
Тома А. Поповић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ДИЈУРНЕ СЕОСКИХ КМЕТОВА

Да у ком политичком листу износимо мане општинара, многи би рекао, да то чинимо из партиске тесногрудости. Можда има и таквих случајева, да се дописи баш неверно пишу, али ми на овоме месту покажемо сушту истину, о којој се могу надлежни свагда уверити.

Није да су то ретки случајеви, да кметови наплаћују дијурину за сваки њихов излазак из сударника. По читавој Србији кметови наплаћују некакву дијурину за *извиђање* по-трица, горосеча, премеравање земаља, суђења на лицу места, пописа маса, и у опште за све послове за које морају изаћи из сударника.

Дијурна је негде мања а негде већа. Као стална и одређена дијурна је 3 динара, премда се и више понегде наплаћује, али нигда мање од 2 динара. — Па се још та дијурна наплаћује за сваког кмета (а у суђењу их има по три) и чак негде и за писара!..

Да се доиста та дијурна наплаћује, не само да ми имамо потпуног уверења, него би могли штампати хрпу доказа из званичних акта.

И против таквога глобљења ништа се не предузима, него се трпи. Истина пре годину-две дана издата је наредба да кметови за пописивање маса не наплаћују дијурину; али они наплаћују за друге послове. — Има чак и таквих спорова, где кметови узму више дијурине него што вреди спор.

Надамо се, да ће садањи министар укратити глобљење сиротнога света и забранити наплаћивање дијурине кметовима, јер они имају плату за кметовски рад.

ДРУШТВО СВ. САВЕ.

ЗАХВАЛНОСТ.

Друштво Св. Саве почиње бројати своје лепше дане. Поред обнављања старих пододбора и живљега рада друштвених повереника, оснивају се пододбори и у оним местима, где их до сада није било. Заузимањем појединих родољуба јавља се све већи покрет у корист овог патриотског друштва. Оно добија своје поборнике и онде, одакле се до сада са необавештености, сумњало у патриотски рад славнога одбора и нападало на њ. Број чланова и добровољних прилога множи се с дана у дан све више. Дао би Бог, да се у коло овог патриотског друштва стеку сви родољуби из свију крајева српских, а тада ће, убеђени смо, и Српство бројати лепше дане своје.

Управа ће се постарати да што скорије изнесе имена свију чланова и добротвора друштвених у краљевини. А за сада, у име главног одбора, управа сматра за дужност, да изјави велику захвалност:

1. Привилегованој народној банци краљевине Србије, Београдској задрузи за међусобно помагање и штедњу и црквено-школској јеврејској општини у Београду, што се уписаше за чланове добротворе са улогом по 500 динара;

2. Певачком друштву «Станковић», које се уписало за члана утемељача, и у то име од чистог прихода са приређене забаве у корист друштвене, послало 140 динара;

3. Г. Ристи Атанацковићу, трговцу, који је поклатио нове «стофе» за десет одежда и један комад вунене материје за 10 стихара, у вредности око 400 динара;

4. Приређивачком одбору забаве у Прокупљу, који је послао чиста прихода 423-15 динара.

5. Густаву Фрајнду, инжењеру из Београда, који је по ред потпуног утемељачког улога дао још добровољна прилога 150 динара;

6. Г. Алекси Јањићу, механицији оvd. за добровољни прилог у 60 динара; и

7. Г. Мати Бурмазовићу, из среза мачванског, за добровољни прилог у 28-40 динара.

Хвала им на таквом родољубљу!

Д.С.С. Бр. 453

1. априла 1889 год.

у Београду.

ПРЕДСЕДНИК ДРУШТВА СВ. САВЕ

Свет. Николајевић.

ТАЈНИК

Ср. Ј. Стојковић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

НОВА КЊИГА

КАРАКТЕР

ПО СМАЈЛСУ

«Смајлсова књига не учи само: она ствара карактере. Читаоц њен не раставља се од ње само богатији којом лепом мишљу, или каквом корисном поуком, него се раставља од ње и бољи него што је био кад ју је узео да чита».

Свет. Николајевић.

академик

ректор Велике Школе.

«Народу није снага толико у броју колико у чврстости карактера његових синова. Књига Самуила Смајлса негује карактере у народу. За то је треба дочекати с раширеним рукама».

М. Ђ. Милићевић

академик

народни библиотекар.

«Ово дело снажно ће утицати на образовање карактера».

Д. Јосић

професор

«Права драгоценост!»

Чед. Мијатовић

председник Краљевске Академије

Може се купити код Валожића и Лихтенбергера књижара — Београд.

Цена 2 динара.

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
И У СВИМА ДРЖАВНИМ КЊИЖАРНИЦАМА

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ

КОСМОГРАФИЈА

СА

ОСНОВНИМ АСТРОНОМСКИМ НАПОМЕНАМА

ЗА

ВИШЕ РАЗРЕДЕ СРЕДЊИХ И УЧИТЕЉСКИХ ШКОЛА

ОД

МИЛАНА Ј. АНДОНОВИЋА

ПРОФ. ВЕЛ. ШКОЛЕ

у књизи има 114 слика и 25 таблица

Београд 1888.

Садржина: I. Звездано небо, обртање и подела небеске сфере. II. Астрогнозија видљивих звезданих јата. III. Облик

и величина наше земље. IV. Обртање земље око своје осе. V. Координатин систем у астрономији. VI. Годишње сунчево кретање. VII. Годишње окретање земље око сунца. VIII. Математичко-географске напомене. IX. О времену у опште. X. О бројању, поделу времена и календару. XI. Звезде некретнице. XII. О сунчаном систему у опште. XIII. О сунцу, XIV. Главне планете. XV. Физички опис главних планета. XVI. Средње планете. XVII. Репатице звезде (комете). XVIII. Озвездине (метеорите). XIX. Маглински колут. XX и XXI. Решавање задатака. XXII. Пертурбације у сунчаном систему и у опште, XXIII. Прилив и одлив. XXIV. Напомене о постанку света.

Цена је књизи 6 динара.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

Српска Краљевска Академија, по тачци 4. члана 56 својега Пословника, расписује награде за најбоље расправе ових задатака, и то:

1. Из природних наука:

Статиграфска и палеонтолошка студија терцијерног земљишта у Тимочкој Крајини“:

2. Из наука философских:

Прикупљање и објашњавање речи у народном језику за апстрактне појмове“;

3. Из наука друштвених:

„Битка Косовска (15. јуна 1389.) њени узроци и њезине последице,“ и

4. Из уметности:

„Студија о карактерним особинама српске народне музике; о њеном постанку, развијању под различитим државним и друштвеним приликама, као и о утицају који су на српску музику могли имати народи с којима су Срби долазили у додир“.

Најбољој расправи свакога од ова четири задатка награда је хиљада динара.

Најдужи рок за подношај ових расправа јесте 1. јануар 1890.

Доцније ће се обзнанити све формалности при подношању ових расправа онако како прописује члан 59. Пословника Академије

16 марта 1889

у Београду.

Члан, заступник секретара
Српске Краљевске Академије.

М. Б. Милићевић.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31 МАРТА 1889 ГОД.

		Имаовина		Д у г		Сравњење са прошлим стањем	
Главница				20,000 000	—		
Акције		20,000.000	—				
Привремене акције				10,000.000	—		
Акционари		7,500.250	—				
Банкноте у тецају у злату	124.600			13,109.230	—	—	2.000
	} приврем. сталне	1,765.920				—	49.700
„ „ „ „ сребру		11,128.710				—	33.560
Благотворна у злату	2,599.399	01				—	73.210
„ „ „ „ сребру	4,158.374	48	7,041.945	95		+	16.860
Стране вредности и салда страних кореспонд.	284.181	46				+	17.574
Листница у злату	1,247.169	60	3,781.077	03		+	124.012
„ „ „ сребру	2,533.895	43				—	166.090
Займови на државне обвезнице у злату	2,464.539						
„ „ „ „ сребру	746.412						
Текући рачуни у домаћим новчан. заводима			1,447.386	15		—	917
Менице за исплату			1911	49		—	8.412
Кауције			145.355	—			
Полагачи кауција					145.355	—	
Оставе просте			50.600	—			
Остављачи простих остава					50.600	—	
Оставе по текућим рачунима			1,989.812	21	1,985.812	21	
Остављачи по текућим рачунима					58.736	82	
Резервни фонд					3.750	—	
Вредности резервног фонда			22.079	62			
Положене акције српске Народне Банке			3.750	—			
Полагачи акција							
Разни рачуни			158.100	37			
Обавезе по текућим рачунима					85.716	79	—
							22.133
			45,349.200	82	45,349.200	82	